

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
„Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucofăerul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 20 August 1904.

Nr. 34.

Carierile economice. ✓

Abia intrați în arena culturii și civilizațiunii, noi Români în multe privințe suntem încă neorientați, cu toate-că o orientare mai timpurie ne-ar pute fi de foarte mare folos.

O neorientare păgubitoare este evidentă și referitor la alegerea carierelor.

Un număr mare de tineri români se pregătesc astăzi în școale, începând dela școala elementară până sus la universitate.

Cei mai mulți din părinții acestor tineri ținesc să facă din ei „domni”: preoți, notari și învățători în comune, funcționari de bancă, profesori, medici, advocați și altfel de funcționari pe cariera administrativă și judecătorească, etc.

Nu e îndoială, a fost bine că s'a procedat așa, pentru-că am avut și vom avea trebuință de asemenea funcționari. Rău e însă, că ne-am interesat până acum prea puțin de a ne pregăti tinerimea și pentru alte cariere, asupra cărora au dat năvală alte neamuri.

Pentru fiii noștri a fost până acum loc deschis în biserică și în școlile noastre confesionale. În serviciul acestor două instituțiuni de primul rang sunt plasați mii de români.

Înzadar am căuta să mai găsim mii de indiviți de ai noștri pe alte cariere. Nu mai găsim.

Nici la justiție, nici la administrație, nici pe cariera militară și cu atât mai puțin pe cariera ocupațiilor libere, ca medici, advocați, funcționari de bancă etc., nu mai găsim mii ci abia deci.

Terenele unde am pute să mai plasăm mii de tineri sunt: terenul meseriilor, al comerțului și în parte al agriculturii. Dar tocmai aceste terene atât de indispensabile pentru viitorul și fericirea popoarelor sunt foarte desconsiderate din partea noastră.

Am arătat în Nr. 31 al revistei că industriile și meseriile sunt foarte numeroase și varii. Numărul lor se ridică la 200; iar în Nr. 32 al revistei am arătat cât de numeroși sunt diferiții rami ai comerțului, ridicându-se numărul lor până aproape la 100.

Neavând o statistică a noastră proprie, nu putem ști câți și ce fel de meseriași, industriași și comercianți avem și nici din cari specialități avem și din cari nu. Ori-ce orientare în această privință e deocamdată imposibilă.

Atâta scim, că în orașe și la sate mai toate articolele din sfera industriei și meseriilor pe seama noastră le confecționează industriași și meseriași

altor neamuri și, câte nu le cumpărăm direct dela ei, le cumpărăm aproape numai prin mijlocirea comercianților de alte naționalități.

Și pentru-ce așa?

Pentru-că nu ne-am îngrijit indetul de creșterea unui contingent indestulitor de meseriași și comercianți români.

Din această cauză în majoritatea satelor noastre boltașul, traficantul și cărcimarul este oțevu, neamț, sas, etc., iar rotarul, faurul, bărdășul și pantofarul de asemenea străin.

Avem un teren vast de cucerit. Acest teren îl putem cuceri și trebuie să-l cucerim, dacă vrem — și fără îndoială vrem — să trăim ca popor. Activitatea pe terenul economic este una din petrele fundamentale pe care se rașimă existența unui popor și fără de această peatră fundamentală șubredul edificiu al existenței noastre ca popor nu va pute să reziste în fața furtunilor ce se pregătesc din toate părțile.

În lipsa de pregătiri suficiente agricultorul nostru a introdus puține ameliorațiuni mai sistematice în economia sa. Mai pretutindenea el cultivă moșia după sistemul vechiu, de două, sau trei hotare, fără a pute să introducă plantele de nutreț, cari au un rol principal în economie, și în lipsa cărora merge greu și ameliorarea culturii vitelor. Valorarea produselor agricole este nesatisfăcătoare. Agricultorul nostru de regulă vinde ieftin și cumpără scump. Grădinile există în multe părți numai cu numele, pe când ele ar pute să verse venite de milioane. Nici cultura albinelor și vermilor de mătasă nu se prezintă într'o situațiune mai îmbucurătoare. Asociațiunile sau tovarășiiile agricole pentru procurarea de mașini și de semințe, etc., nu sunt cunoscute în multe locuri nici după nume. Tot așa găsim goluri și lipsuri și în alte multe privințe. De aici urmează, că poporul nostru în loc să dea înainte, în foarte multe locuri dă îndărăt.

Pentru îndreptarea acestui rău mare trebuie să ne formăm cu ori-ce preț specialiști, cari să propage cu sistem cunoscințele de agricultură în masa poporului, iar pentru fiii agriculturului să înființăm câte-va școale inferioare agricole și școale economice de repetiție în toate comunele noastre.

Iată o direcție sănătoasă, pe care dacă s'ar porni o activitate intensivă și bine chibzuită, în scurt timp ne-am pute forma mii de agricultori, firesce nu aspiranți la salarii, ci lucrători mai pricepuți de cât părinții lor, cari să facă în genere economia lor mai rentabilă și să introducă rami noi de cultură.

Industria mare adevărată industria de fabrică îi lipsește aproape cu totul popoului nostru; iar cu *meseriile* se ocupă în prezent numai un număr destul de mic de Români. Nici cu *industria agricolă* Românii nu se ocupă, decât în foarte puține comune.

Este o datorință de căpetenie a părinților să chibzuiască asupra acestor terene de muncă cari asigură destul de bine viitorul fiilor săi, și să-i dea în una din diferitele fabrici sau la una din diferitele meserii, unde în 3—4 ani câștigând cunoștințele și practica necesară, viitorul lor este asigurat, poate, mult mai bine decât pe alte cariere, pe cari astăzi este o imbulzeală ne mai pomenită. Datorința sfântă au și frunțașii popoului să insiste neîntrerupt pentru pornirea tineretului nostru pe cariera industriei și meseriilor. În acest scop ar trebui să nu se cruțe nici jertfele. Ajutoare sau și stipendii mai multe și mai mari de cât până acum ar avea o influință binefăcătoare asupra sporirii contingentului nostru de industriași și meseriași. În deosebi ar trebui să se destineze stipendiile pentru tinerii, cari frecventează diferitele cursuri și școale industriale de specialitate și superioare.

Pentru agricultorii dela sate trebuie să introducem prelegerile agricole și cursurile de industrie agricolă.

Precum în agricultură, industrie și pe terenul meseriilor suntem rău organizați, întocmai și pe terenul comerțului, care e aproape pretutindenea în mâinile altor popoare din patrie.

Comerțiu mare Românii nu fac pentru-că negustori mari între noi nu se găsesc. Negustori mici ce e drept avem, dar și de aceștia puțini, așa că chiar și în majoritatea satelor noastre mai mici, comerțul este în mâni străine.

Mulți din comercianții noștri dela sate nu au cunoștințele trebuincioase chemării lor, le lipsește pregătirea specială în acest scop.

Este deci de neapărată trebuință ca părinții să dea pe copii meniți pentru comerț la comercianți cu nume bun, în orașe, unde capătă vederi mai largi și istețime mai dezvoltată, fără care, în vârtejul aprigei concurențe ce se dă din toate părțile, nu se poate purta negustorie cu succes.

Pentru comercianții Români mai este loc destul în satele românești; de aceea atât părinții copiilor cât și conducătorii popoului nostru să nu întârzie a plasa tineretul, cu înclinare și aptitudini, pe cariera comercială, ne rămânând nici una din ramurile ei neimbrățată.

E aproape timpul începerii anului școlastic, timp de îngrijorări și mari lupte sufletești pentru părinți, și mai cu seamă în acest an ne mai pomenit de rău.

Părinți nu mai stați la indoială! Așezați pe fiii vostri, cari au absolvit 2—4 clase gimnaziale, reale sau civile, — la industrie, meserie sau comerț și fiți incredințați că aceste cariere le va asigura viață independentă, traiu tignit, îndestularea materială și liniște sufletească, totatătea condiții indispensabile la fericirea omului, condiții cu cari mulți din cei-ce umblă în ruptul capului după „domnie“ nu se întâlnesc.

S.

Reforma legii industriale.

Legislatura industrială ungară în ultimele trei decenii a trecut prin schimbări esențiale. Dela ștergerea obligativității țechurilor a ajuns la acordarea libertății industriale, dela aceasta apoi iar la restricțiune, la do-

cumentarea facultății de-a exercia singuraticile bresle, la intrarea obligatoare în societăți industriale, — și în fine totuși s'a dovedit că nici unul, nici altul dintre aceste principii, aplicat singuratic, nu poate îndeplini condițiunile puse pentru promovarea industriei interne, pentru luarea unui avânt mai intensiv pe toate terenurile industriale.

Dela intrarea în vigoare a art. de lege XVII din 1884 și până astăzi aproape fie-care paragraf al ei s'a interpretat de repetite-ori prin ordinațiuni, decisiuni și statute, s'a explicat în diferite feluri, ba s'a și modificat prin legi nouă, așa că astăzi pe terenul acesta domnesce cea mai mare confuziune, în urma căreia nu arare-ori se recere studiu obositor de țile întregi pentru de-a lămurii o chestie litigioasă mai complicată în cauză industrială.

Tocmai de aceea cu bucurie trebuie să întimpinăm faptul, că în ministerul de comerț nu de mult s'a pus în lucrare reforma legii industriale. În prima linie e vorba de concurența liberă sau limitată a industriei; de industria manufacturilor; de industria de casă; de industria de colportaj; de afacerile de țirg; de vândări totale și licitațiuni; apoi de instruirea lucrătorilor industriali; a ucenicilor și calfelor; de instruirea industrială în școale speciale, în cursuri de prelegere și în oare de seara și de Dumineca; mai departe de relațiunea dintre lucrători și patroni; de întocmirile sanitare din salele de lucru; de drepturile lucrătorilor, mai ales de afacerile de grevă, excluderi și demisiuni; de oarele de lucru; și în fine de organizarea breslelor în corporațiuni și societăți; formarea de camere industriale și de judecătoria de pace. Toate aceste chestii de o importanță netăgăduită vor fi rezolvate în noul proiect de lege.

Lucrările pregătitoare pentru modificarea legii industriale sunt deja în curgere. Se proiectează editarea unui op mare în 6 tomuri, al cărui material va fi împărțit în 4 părți. Partea primă cuprinde întreg materialul referitor la legile interne industriale, în două tomuri. Apoi urmează tomul al treilea cu propunerile și dorințele cercurilor competente din țeară. În partea a doua se va da materialul de legi al țerilor străine, în partea a treia se vor aduna datele statistice, iar partea a patra va aduce proiectul noii legi industriale dimpreună cu motivarea lui.

Până acum au apărut deja cele două tomuri dintăiu într'o estensiune considerabilă. Ele cuprind tot ce s'a făcut în decursul timpului cu privire la dispozițiunile legii industriale, pe calea ordinațiunii, decisiunilor ministeriale și a hotărârilor judecătorești, fie ca interpretare, fie ca emendare și inovațiune pe cale legislativă.

La împărțirea materialului juridic cele două tomuri apărute numai într'u atâta se țin de ordinea paragrafilor din legea industrială existentă, intrucât o admite structura noului proiect plănuț. Titlul prim tratează despre ocupațiunea industrială, și anume la început despre câștigarea dreptului de a exercia o meserie. În capitolul prim se spun condițiunile generale pentru câștigarea acestui drept și aici își au locul cei trei paragrafi dintăiu și apoi §§. 40, 41 și 53, ai art. de lege XVII. din 1884, cari asemenea conțin dispozițiuni ce stau în strânsă legătură cu condițiunile aceste. În capitolul al doilea iarăși s'au luat toți acei paragrafi ai legii industriale, cari se referă la meseriile, a căror exerciere e condiționată de o anumită capacitate; în capitolele următoare se dispune de meseriile legate de licență, sau de concesiune pentru întocmirea stabilimentelor industriale, apoi de industriile reale, de

industriile pentru colportaj, iar în capitolul al șaptelea se regulează înștiințarea exercitării meseriilor și procedura ce este a se observa la acordarea concesiunii pentru aranjarea stabilimentelor industriale. Tot în felul acesta tratează noul proiect despre exercitarea meseriei și încetarea ei în partea a doua a titlului prim, apoi în titlul al doilea despre instrucțiunea industrială, în al treilea despre scutirea lucrătorilor; titlul al patrulea cuprinde organizațiunea industrială, al cincilea jurisdicțiunea industrială, iar titlul al șaselea conține dispozițiunile penale și diverse altele.

La fie-care paragraf, pe lângă însemnările explicatoare se află toate ordinațiunile și decisiunile ministeriale ce se referă la obiectul din chestie, dispozițiunile altor legi, necesare pentru aplicarea corectă a paragrafului respectiv, eventualele statute referitoare și hotărârile municipiilor sau corporațiunilor industriale. Atât în lege, cât și în comentariul ei, unde cere trebuința, nu se incunjură repetițiile, ceea-ce aduce cu sine că ori-ce chestie de care e vorba, e ușor de inteles fără de a trebui să răsfoiești încă odată întregul material dela început.

La dispozițiunile asupra timpului de lucru se ia în considerare nu numai pausa de Duminica în general, ci și timpul de lucru al impiegaților comerciali, precum și ora hotărîtă pentru sistarea lucrului. În privința aceasta legile de aci nu conțin nici o dispozițiune, dacă abstragem dela alineatul al doilea din § 89 al legii industriale, conform căruia industriașul trebuie să dea calfei timp liber, pentru-ca acesta să poată merge la biserică în sărbătorile sale, o dispozițiune, care se aplică și la impiegații comerciali.

În tomul al treilea al acestei mari lucrări se vor expune dorințele și propunerile corporațiunilor comerciale și industriale, precum și ale singuraticilor oameni de specialitate iar tomul ultim se va ocupa în mod comparativ de legislatura industrială a tuturor statelor europene.

După cum se vede din cele de mai sus studiul pentru reforma legii industriale e pus pe o basă cât se poate de largă și se speră că multe dintre cele mai ardente chestiuni de pe terenul acesta vor afla o deslegare favorabilă. Din punctul acesta de vedere și industriașii noștri români, puțini la număr câtă sunt ei, pot saluta cu bucurie noul proiect, care cel mult în anul viitor are să devină lege. *Dr. Al. V.*

Despre dreptul acționarului.

În anul acesta curia reg. a enunțat unele hotărâri principiale cu privire la drepturile acționarilor. Dintre acestea se remarcă mai ales aceea, că pe baza §-lui 174 din codul comercial acționarul are dreptul de-a combate și documenta incorectitatea datelor ce se referă la bilanțul anual aprobat de adunarea generală; apoi aceea că și pe cale procesuală se poate cere examinarea prin specialiști a stării materiale și a manipulațiunii unei societăți pe acții, presupunând că se satisface condițiunilor puse de § 175 al legii comerciale; și în fine enunțațiunea, că dispozițiunea §-lui 199 al legii comerciale nu lasă nici o îndoială asupra împrejurării, că compunerea bilanțului făcută contrar paragrafului menționat, nici în cazul buneicredințe nu devine inatacabilă și prin urmare însuși faptul că singuraticile obiecte s'au prețuit contrar aceluia paragraf, stabilește deja ilegalitatea hotărârii în chestiune.

Anză la aceste enunțațiuni (Nr. 370/904 v.) a dat un proces, care s'a prezentat curiei de cătră tabla reg. din Budapesta.

Din sentința tablei e de însemnat partea ce se referă la *publicitate*, care în esență dispune astfel:

Întelesul corect al dispozițiunii ce se află în punctul 1 al §-lui 199 din legea comercială numai acela poate fi, că stabilirea valorii cu privire la averea societății pe acții așa trebuie făcută în bilanț, ca fie-care obiect să fie luat în considerare la prețuire și numai valoarea sumară stabilită astfel trebuie arătată în bilanț, nu însă și valoarea fie căru obiect aparte, deoarece-ce la alcătuirea §-lui 199 evident că a fost departe de legislatori intenția de a pretinde în bilanț, înșirarea minuțioasă a tuturor valorilor, a singuraticelor active și pasive, și aceasta cu atât mai vârtos, că prin *publicarea* acestor date s'ar divulga secretele oficioase și s'ar trăda conexiunile societăți pe acții.

Din sentința curiei, care a aprobat hotărârea tablei, scoatem următoarele:

Dreptul de inacțiune garantat prin § 174, al legii comerciale fie-cărui acționar, cuprinde în sine fără îndoială și dreptul de a putea combate și adevări inexactitatea datelor publicate în bilanțul anual ce s'a aprobat de cătră adunarea generală. Pentru de-a exercia însă acest drept se recere ca sau bilanțul deja aprobat să conțină o înșirare minuțioasă a tuturor acelor date, a căror cunoaștere e de lipsă pentru aprecierea exactității bilanțului, sau atunci se recere ca aceste date la dorința să se comunice în mod legal sau în alt mod hotărît prin statute, deoarece-ce acționarul numai având cunoștința deplină a datelor referitoare poate exercia dreptul de a lua la dezbateră împrejurarea, că la compunerea bilanțului nu s'au luat în considerare dispozițiunile imperative ale §-lui 199 din legea comercială.

Ce privește în fine evaluarea averii, curia a enunțat cu ocaziunea aceasta că bilanțul e invalid, dacă adunarea generală a procedat cu rea credință, sau în mod arbitrar sau ușuratic la stabilirea valorii; dar tot astfel se poate ataca bilanțul și în cazul când s'a stabilit în bună credință fără de-a corespunde însă stării faptice. §§.

JURISDICȚIUNE.

Asigurările și repausul duminical. Conform unui rescript ministerial, proprietarii întreprinderilor comerciale și industriale, cari se ocupă și cu contractarea de afaceri de asigurare trebuie să observe repausul duminical și față de ramul afacerilor de asigurare. Cei-ce lucră contra acestei ordinațiuni se vor pedepsi conform § 6 al art. de lege XIII din 1891.

✧

AFACERI DE DARE.

Timbrul actelor de asigurare (biztositéki okirat). Chestiunea aceasta, cu care ne-am ocupat și noi deja de nenumărate-ori în coloanele acestei Reviste a fost pusă acum din nou în discuțiune și anume în parlamentul țerei la dezbateră budgetului ministrului de finanțe.

Deputatul Fr. Udvary, fost director de bancă, după-ce în o vorbire mai lungă a arătat, cât de nedreaptă și îngreunătoare este pentru popor dispozițiunea, ca actele de asigurare, adecă obligațiunile imprumu-

turilor cambiale cu acoperire ipototecară să se timbreze după scala II, deși la prolongirea acestora trebuie prezentat și câte o cambie, deci se plătesc timbrul dublu — a prezentat dietei următorul proiect de rezoluțiune:

„Casa îndrumă pe domnul ministru de finanțe, ca și până se va pute termina reforma contribuțiilor și competențelor, să scoată din vigoare dispozițiunea, conform căreia actele de asigurare ale împrumuturilor cambiale cu acoperire ipototecară trebuie timbrate după scala II. și să introducă iarăși regula de mai înainte, în sensul căreia actele de asigurare sunt a se prevedea numai cu timbru de 1 (una) coroană“.

Ministrul de finanțe Lukács a propus respingerea acestui proiect de rezoluțiune, motivându-și propunerea cu faptul, că: dispozițiunea ca actele de asigurare ale împrumuturilor cambiale cu acoperire ipototecară să se timbreze după scala II. se bazează pe lege, deci nu este îndreptățit a o scoate din vigoare pe calea ordinațiunii. Se declară însă gata a o face aceasta pe calea legislativei. În privința timpului, când intenționează a da acestei chestiuni o soluțiune definitivă ministrul nu se pronunță. De aceea are tot dreptul „Magyar Pénzügy“, când în ultimul său număr pledează pentru crearea unei legi noi, prin care să se generalizeze timbrul de K 1— pentru toate actele de asigurare ale împrumuturilor cambiale cu acoperire ipototecară, provină acelea dela ori-cine.

↑

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 19 August 1904.

Piața internă de bani a trecut peste medio fără mari greutate; cererea de bani a fost foarte intensivă, mai cu seamă în urma viciunii, ce se remarcă în piața cerealelor. La centrala din Budapesta a Băncii Austro-Ungare s'au înaintat cereri în sumă de K 11 mil., față de cari scadențele au fost de K 9 mil.; în Viena scadențele s'au cifrat cu K 14 mil. și s'au prezentat cereri în sumă de K 9 mil. În Viena discountul privat s'a urcat până la $3\frac{1}{4}\%$, iar în B.-Pesta până $3\frac{3}{4}\%$.

Piața externă de bani arată puține schimbări, dominând și acum, ca și mai înainte, abundența de bani aproape pretutindenea. În Berlin discountul privat a fost de $2\frac{5}{8}\%$ și în Londra $2\frac{13}{16}\%$.

AGRICULTURĂ.

Acțiunea de ajutorare a statului contra lipsei de nutreț. În scopul de a rezerva agriculturii din țară cantitățile necesare de nutreț ce mai sunt de vândare și a scăpa populațiunea de o eventuală catastrofă guvernul a interzis, pe lângă exportul cucuruzului, toate materiile ce servesc la nutrirea animalelor: melasă (siropul ce rămâne din fabricarea zahărului), cucuruzul, ovésul, lupinul, mazărișchea, cartofii, plante de nutreț verzi și uscate ca trifoiul, fânul ș. a., paie, nutrețuri tocate, malț, turte de oleu, lături, trevere, resturi din curățirea napilor ș. a.

Cum am arătat în nr. trecut, pentru transportarea acestor soiuri de nutreț guvernul a incuviințat un tarif excepțional.

*

Calamitatea. Este constatat fără ori-ce îndoială, că în Ardeal cantitatea de nutreț este mai mică, după diferitele regiuni, dela 40—80% față de anii economici normali. Prețul măjii metriche de fân variază astăzi între 8—12 coroane și prețul măjii metriche de paie între 1—4 coroane. Din cauza lipsei de nutreț valoarea vitelor a scăzut cu circa 60% și chiar și cu acest preț se pot vinde numai vitele grase. Prețul tuturor soiurilor de bucate s'a urcat rapid.

Exclusiv recolta grăului a fost în părțile noastre bună mijlocie, pe când sęcara, orzul și ovésul au dat recoltă mijlocie, iar recolta cucuruzului este aproape pierdută. Astfel prețul cucuruzului s'a ridicat până la 17 K de maja metrică, și chiar și cu acest preț abia se poate căpăta. Mai târziu se va căpăta tot mai greu, pentru-că cules de cucuruz noi nu vom avé.

Nu e deci îndoială că un percent mai mare sau mai mic al comitatelor ardeleni stă în fața crizei. Țăranul, și alt cum încercat de datorii, între astfel de împrejurări, pe ce să facă bani, ca să-și procure măcar cucuruzul, crumpenele și fasolea necesară? Guvernul va trebui deci să aducă, de unde căpăta, îndeosebi cucuruz pe sama sęcăime și să facă toate înlesnirile posibile pentru-ca astfel, cum dice „Erd. Gazda“, să evite chiar și eventuale răscoale din partea celor peritori de foame.

*

Recolta în America. Asupra recoltei americane din a. c. s'a publicat la 10 August următorul raport oficios:

Grăul de primăvară:

1 August 1904	1 Iulie 1904	1 August 1903	1 August 1902	1 August 1901
87·5%	93·7%	77·1%	89·7%	80·3%

Resultatul

dela 1 August 1904 după evaluarea lui Mr. Brown	
față de 1 Iulie 1904	272.539,000 bushel
față de 1 August 1903	293.108,000 „
față de 1 August 1902	239.872,000 „
față de 1 August 1901	272.590,000 „
față de 1 August 1901	318.785,000 „

Cucuruzul:

1 August 1904	1 Iulie 1904	1 August 1903	1 August 1902	1 August 1901
87·3%	86·4%	78·7%	86·5%	54%

Resultatul

dela 1 August 1904 după evaluarea lui Mr. Brown	
față de 1 Iulie 1904	2,564.487,000 bushel
față de 1 August 1903	2.537.268,000 „
față de 1 August 1902	2,245.000,000 „
față de 1 August 1901	2,561.490,000 „
față de 1 August 1901	1,522.519,000 „

Statele principale arată în procente următoarea situațiune:

	1 August 1904	1 Iulie 1904	1 August 1903	1 August 1902	1 August 1901
Kansas	70	75	67	103	19
Missouri	74	78	71	109	29
Illinois	89	87	74	95	51
Ohio	86	85	73	91	73
Nebraska	88	86	75	101	36
Indiana	91	88	75	97	57
Iowa	87	86	72	93	57

Orzul:

91.8% 88.5% 83.4% 90.2% 86.9%

Ovėsul:

86.6% 89.8% 79.5% 89.4% 73.6%

Sęcara:

88.1% 88% 87.2% — —

Grăul de toamnă:

Resultatul

dela 1 August 1904 după eva-		
luarea lui Mr. Brown . . .	333 400,000	bushel
față de 1 Iulie 1904 . . .	371.044.000	"
față de 1 August 1903 . . .	410.527,000	"
		+

COMUNICAȚIUNE.

Calea ferată vicinală Făgăraș—Brașov.

Calea ferată Sibiu—Făgăraș va fi prolongită până la Brașov, preste comunele Șercaia (Sárkány), Vlădeni (Vledény) și Codlea (Feketehalom). Intre aceasta din urmă și Brașov vor circula și motoare. Lungimea noiei căi ferate va fi de 66.4 km. și cheltuelile sunt preliminate cu K 7.074,000, sau K 106.536 pro km. 35% ale capitalului se va acoperi prin acțiuni fundamentale, iar restul de 65% prin acțiuni cu prioritate cu cel mult 5%, emise cu cursul de 78%.

*

Un nou minister. De present mijloacele de comunicațiune din Ungaria: căile ferate, posta și telegraful se țin de resortul ministrului de comerț. Acum s'a ventilat în cercurile guvernamentale ideea de a crea un nou ministeriu: al căilor ferate, poștei și telegrafului, adevă un ministeriu al comunicațiunii, precum există deja în Belgia. Inovațiunea proiectată se speră că va da un nou avânt dezvoltării mijloacelor de comunicațiune, va potența venituri e lor efective și indirect va promova și comerțul și industria.

Noul ministeriu ar primi, conform informațiunii unui fruntaș ziar guvernamental, următoarea organizațiune: pe lângă ministru, doi secretari de stat, dintre cari unul ar fi reprezentantul politic, iar celalalt reprezentantul administrativ al ministrului. Afară de secțiunea presidială se vor crea patru secțiuni principale, cu subsecțiile correspundătoare anume 1. secțiia tuturor afacerilor personale; 2. secțiia căilor ferate; 3. secțiia postelor și 4. secțiia telegrafului și telefonului; ca a 5-a secție s'ar pute crea: secțiia comună de contabilitate. Toate celelalte secțiuni de acum, împreună cu direcțiunea generală a postelor și telegrafului s'ar desființa și în locul lor s'ar crea 15 direcțiuni a căilor ferate, a poștei și telegrafului, ceea-ce ar simplifica administrațiia și ar da și o însemnată reducere a speselor.

✧

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Agricola“ însoțire economică de magazin și anticipațiuni în Hunedoara. În numărul nostru ultim ocupându-ne cu bilanțul pro 1903/4 al acestei însoțiri am afirmat greșit că din capitalul social de K 33,350—

este vărsată până acum suma de K 9323.—, pe când în realitate, capitalul social efectiv a fost la finea lui Iunie a. c. K 23,927.—. Inexactitatea afirmațiunii noastre se datorește unei erori de tipar, fiind cules „vărsat“ în loc de „nevărsat“.

✧

Institutede financiare înființate în 1903 pe teritoriul camerei de comerț și industrie din Brașov. Din raportul acum apărut al acestei camere se vede, că în 1903 s'au înființat în total 18 institute financiare nouă, pe teritoriul acestei circumscripțiunii, anume:

1. **Reuniuni de economii și avansuri cu responsabilitate nelimitată:** în Călnic, Petrifalău și Nucet (comit. Sibiu); în Viștea-superioară (comit. Făgăraș); în Ruja și Felsa (comit. Târnava-mare); în Cristian (comit. Brașov).

2. **Institute de credit și economii:** „Avrigeana“ (capital de acțiuni K 20,000) în Avrig, „Turnu-Roșu“ (capit. K 20,000) în Boița (comit. Sibiu); „Șercaiana“ (capit. K 50,000) în Șercaia, „Creditul“ (capit. 80,000) în Zernești, „Voileana“ (capit. 60,000) în Voila (comit. Făgăraș); „Economia“ (capit. K 65,000) în Cohalm, „Armonia“ (capit. K 20,000) în Cincu-mare (comit. Târnava-mare); „Rișnoveana“ (capit. K 20,000) în Rișnov (comit. Brașov).

3. **Insoțiri de credit, ca membre ale Insoțirii de credit centrale regnicolare:** Insoțirea din Sebeșul-săsesc (comit. Sibiu), Insoțirea din Voila (comit. Făgăraș) și Insoțirea din Crizbav (comit. Brașov).

r.

ÎNVEȚĂMÎNT.

Cursul academic la Academia de comerț din Budapesta e acum de doi ani și se împarte în 2 semestre. Sem. I ține din Septembrie până la finea lunii Ianuarie, al II-lea din Februarie până la finea lunii Iunie.

Auditorii sunt ordinari și extraordinari.

Ca **auditori ordinari** se primesc cei-ce produc testimoniu de maturitate dela o școală medie, dela o școală superioară de comerț, dela o școală medie de agricultură sau industrială sau cari au absolvat cu succes o școală de cadeți.

Ca **auditori extraordinari** se primesc la curs aspiranți fără cualificațiune specială, anume tineri cari au implinit etatea de 18 ani și documentează că posed cunoscințele necesare pentru priceperea colegielor ce și-au ales.

Auditorii ordinari au de a asculta în cursurile ambilor ani cel puțin câte 25 oare de prelegeri la săptămână și au să plătească ca bani de colegie în anul I câte K 150.— de semestru, în anul II câte K 100.—.

Auditorii extraordinari plătesc după fie-care oară săptămânală a colegielor ce și-au ales pro semestru câte K 12.—, în suma totală de cel mult K 150.—.

Afără de aceste fie-care auditor are să plătească cu ocașiunea înscrierii câte K 10.— pentru bibliotecă.

Aspiranții ordinari eminenti, dar lipsiți de mijloace, pot fi scutiți de întreagă sau numai de o parte a sumei

pentru colegie. In acest scop ei trebuie să petiționeze la comitetul dirigent al Academiei de comerț din 16—28 August, respective din 1—3 Februarie.

Inscrierile pentru an. școl. 1904/5 se vor face dela 10—15 Septembrie. Auditorii, cari pe timpul inscrierilor in Septembrie, stau in serviciul militar activ, din care au să fie liberați însă la 30 Septembrie, se vor dispensa dela prelegeri până la 1 Octombrie. r.

CRONICA.

Necrolog. *Alexandru Ciura*, cassar la „Auraria“ in Abrud a decedat in etate de 58 ani in Blaj.

*

Valoarea monetelor de aur străine. Banca Austro-Ungară cumpără monete de comerț de aur cu următoarele prețuri pro Ko. brut: Piastrii egipteni à 100 din 1885 cu K 2861-8858; Alfonsos din 1881 cu K 2935-92. Galbeni austriaci și ungari cu K 3230-14; Monete de aur in franci (franceze, italiene, belgiene, austriace, ungare, române, elvețiene, serbesci, etc.) cu K 2946-46; Piese a fl. 10— olandezi cu K 2947-45. Lire turcesci cu K 2997-24; Monete svediene și daneze à K 20 cu K 2946-46; Monete germane de aur cu K 2947-45; Sovereigns cu K 3002-1538; Imperiali rusesci (vechi) cu K 3002-15 38 și noi cu K 2947-450.

*

Datoria flotantă de stat. La finea lui Iulie a. c. au fost in circulație note de stat à fl. 5— in valoare de fl. 1.134.395; note à fl. 50— fl. 277,250, in total note de stat in valoare de fl. 1.411,845, care sumă in sensul art. de lege XXXI din 1899 se va rescumpăra pe speșele comune ale celor două state dualiste.

*

Losurile St. Genois. Ultima sortare a acestor losuri a fost la 1 Februarie a. c. Losurile sortate acum și restanțele sortărilor premergătoare se răscumpăra până la finea lui Iulie 1905 la institutul „K. k. priv. Oesterreichische Creditanstalt für Gewerbe und Handel“ in Viena. Sumele neridicate până la termenul de mai sus se fructifică pe risicul proprietarilor de losuri in libele de depozite și se depun la judecătoria. Este in interesul proprietarilor astorfel de losuri de a-și răscumpăra câștigurile încă inainte de termenul de 1 Iulie 1905. Răscumpărarea o îngrijesce ori-care bancă ma mare.

*

Băncile populare în Italia. In tot regatul Italiei existau 736 bănci la 31 Decembrie 1902 contra 696 la finele anului 1898.

Patrimoniul social se urca la 31 Decembrie 1902 la lire 122.987,747-63 reprezentat prin 86 milioane capital și 37 milioane rezerve ordinare și extraordinare.

Totalul sumelor depuse a crescut de la 380 milioane in 1898 la 540 milioane in 1902.

Lombardia posedă institutele cele mai in floritoare și represintă ea singură a treia parte din creșterea patrimoniului social de la 1898 la 1902, adecă 16 milioane lire.

In 1902, beneficiile nete au crescut cu 3.522,647 lire față cu 1898, adecă 10.523,622 lire contra 7.010,985.

r.

Asociațiunea pentru literatura rom. și cultura poporului român.

Nr. 816—1904.

Convocare.

In sensul §§-lor 23 și 26 din statute membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă in

Adunare generală ordinară

la Timișoara pe zilele 21 și 22 Septembrie st. n. 1904.

Programul adunării este:

Ședința I.

Mercuri la 21 Septembrie st. n. 1904, la oarele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscierea delegaților preșenti.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru censurarea incheiării conturilor anului 1903 și a proiectului de budget pentru anul 1905;
 - c) pentru inscrierea membrilor.
5. Presentarea propunerilor eventuale.

La oarele 5 după ameați ședința festivă a secțiunilor științifice literare.

Ședința II.

Joi la 22 Septembrie st. n. 1904, la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
2. Alegerea comitetului central și a funcționarilor Asociațiunii.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1905.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Inchiderea adunării generale.

Se observă că eventualele propuneri au să fie prezentate in scris preșidiului Asociațiunii (in Sibiu, Strada Morii Nr. 8), cu 8 zile inainte de adunarea generală.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 28 Iulie 1904.

Ioșif St. Șuluțu m. p., **Dr. C. Diaconovich** m. p.,
vicepresident. primsecretar.

SUMAR.

Carierele economice. — Reforma legii industriale. — Despre dreptul acționarului. — Jurisdicțiune: Asigurările și repausul duminical. — **Afaceri de dare:** Timbrul actelor de asigurare (biztositéki okirat). — **Revista financiară:** Situațiunea. — **Agricultură:** Acțiunea de ajutorare a statului contra lipsei de nutreț, Calamitatea, Recolta in America. — **Comunicațiune:** Calea ferată vicinată Făgăraș—Brașov, Un nou minist. — **Societăți financiare și comerciale:** „Agricola“, Institutele financiare înființate in 1903 pe teritorul camerei de comerț și industrie din Brașov. — **Invățământ:** Cursul academic la Academia de comerț din Budapesta. — **Cronică:** Necrolog, Valoarea monetelor de aur străine, Datoria flotantă de stat, Losurile St. Genois, Băncile populare in Italia. — Convocare.

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București.

Călimănesci.

Băile Călimănesci sunt situate pe marginea Oltului, la extremitatea n.-vestică a satului Călimănesci, din plaiul Cozia. jud. Vilcea.

Stabilimentul dela Călimănesci, conținând hotelul, clădirea băilor, instalația mecanică și casa administrației și a poștei, este așezat sub stincile de conglomerat ale dealului Pișolea, acoperit cu o frumoasă pădure de fag, cu un început de plantație de pin.

Hotelul posedă 153 camere mobilate, un salon spațios special în care se dă în fie-care Duminecă câte un bal, o cafenea cu biliard cu diferite jocuri de distracție, o sală de lectură cu diferite jurnale din țară și străinătate, precum și o sală spațioasă pentru restaurant. Toate aceste săli și coridoare sunt luminate cu electricitate.

Clădirea băilor, în comunicație directă cu hotelul, are 40 cabine de băi, și o sală de așteptare. Fie-care cabină, posedă câte o baie făcută în beton și căptușită cu sticlă. Tot în această clădire se află o baie cu abur alături de o sală de dușe, având diferite dușe: ecosez, piston și cerc.

În fața stabilimentului este grădina englezească, loc de preumblare unde cântă muzica de trei ori pe zi.

Grădina este legată cu un parc plantat cu pini și brazi, străbătut de alee umbrite pe unde se sue atât în pădurea mare cât și la drumul ce duce prin pădure la sorgintea Căciulata. În fața stabilimentului se află frumoasa insulă Ostrovul, încunjurată de apa Oltului, acoperit de pădure seculară și străbătut de alee în toate direcțiile. Grădina, parcul și ostrovul sunt iluminate cu electricitate.

Apa minerală pentru băi, analizată de mai mulți chimiști, este mai bogată în constitutive de sulf de cât cele mai renumite ape ale stațiunilor din Europa ca: Aachen, Aix-les bains, Barège, Baden, Pistyan, Töplitz, Mehadia, etc.

Afecțiunile tratate cu mult succes din aceste băi sunt: Reumatismul, Sifilisul, Scrofulosa, Artrita, Boalele de peie, etc.

Apa minerală de beut, este apa dela isvorul Nr. 6, o excelentă apă purgativă, vindecă cu succes: boalele de ficat, boalele aparatului digestiv în special și respirator, al sistemului nervos și anemia. — Această apă trimisă la expoziția din Bruxelles 1898, a căpătat medalia de aur, ca fiind una din cele mai bune ape purgative din Europa.

Căciulata.

Dintre apele minerale ce există în România este incontestabil cea mai bună apa sorgintei Căciulata.

Căciulata este situată la Nord de stațiunea Balneară Călimănesci la o distanță de 2½ klm. Un drum ce se construesce prin pădure va face ca balnearii din Călimănesci să parcurgă această distanță printr'un loc umbrit și o poziție pitorească.

Apa de Căciulata dătoresce marea și incontestabila sa reputație minunatelor succese ce s'au obținut de 50 de ani încoace. Ea este fără rivală în tratamentul și vindecarea bolnavilor cari suferă de *piatră, colici nefretici, gută, boalele căilor urinare, de gravelă ficat, colici hepatice ș. a.*

Analisa apei de Căciulata făcută în străinătate și de distinși chimiști români, arată că în 10,000 părți apă se găsesc substanțele specificate mai jos în proporțiile următoare:

Carbonate.	Cloruri.
de fer. 0,0013	de potasiu 0,3316
de magnesium . . . 0,2995	de sodiu 0,2995
de calce 1,9864	de litiu 0,0090
de sodiu 0,0377	de magnesiul . . . 0,1074
	de calciu 0,3983
Sulfați.	Azotați.
de barit 0,0063	de potasă 0,0154
de calce 0,9954	

fosfați de calcie 0,0089, silicie 0,0116, anhidrite carbonice combinate 1,0434, anhidrite carbonatice libere 2,2450, hidrogen sulf. liber 0,5860, temperatura la ori-ce epocă 12° cent., densitatea 1,00119.

Apa de Căciulata se întrebunțează la beut tot atât de bine și la domiciliu ca și la sorgintea. Cel mai mare număr de clienți cari fac cură de Căciulata cu apa cumpărată în sticle, pot să ateste eficacitatea acestei ape fără concurență în lumea întreagă, pentru vindecarea boalelor arătate mai sus, când această apă este bună chiar la domiciliu.

Avantajul apei de Căciulata este că nu se alterează prin transport.

Cine vrea să aibă această apă, poate să facă comandă la administratorul băilor Călimănesci, trimițând recepisa casei de depuneri după prețurile arătate mai jos.

1000 sticle de câte un litru în lădi costă 450 lei, una ladă cu 100 sticle 50 lei, una ladă 50 sticle 26 lei, 25 sticle în ladă 14 lei. Costul se înțelege predat în gara Jibea. Transportul pe linia ferată privește pe cumpărător, cu un rabat de 50% după tarif.

Sticlele se primesc înapoi în preț de 15 bani bucata.